

ΤΑ ΦΡΕΣΚΑ

ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΤΩΝ 11^{ΟΥ} & 63^{ΟΥ}
ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

**« Κοινωνικοποίηση, Κοινωνική Ανάπτυξη,
Κοινωνική Ένταξη ... Κοινότητα »**

T. 34 02-04-2014

Για την Ενδοσχολική Επιμόρφωση: «Διαχείριση Συμπεριφοράς & Κοινωνικής Ένταξης Μαθητών»

Κοινωνική Ανάπτυξη*

Στο ξεκίνημα της ζωής τους, τα πιο πολλά παιδιά μαθαίνουν ότι υπάρχουν συγκεκριμένα πράγματα που μπορούν ή πρέπει να κάνουν και άλλα που κατηγορηματικά δεν πρέπει να κάνουν .... Η διαδικασία ατή σχηματισμού συμπεριφοράς ώστε τα παιδιά να χωρέσουν μέσα στην κοινωνία ονομάζεται «Κοινωνικοποίηση». Μέσα από αυτή τα παιδιά μαθαίνουν τις «νόρμες» της κοινωνίας - τους κανόνες που ορίζουν τις αποδεκτές και μη αποδεκτές συμπεριφορές. Ακόμα, μαθαίνουν και τους συγκεκριμένους ρόλους που έχει ο καθένας στην κοινωνία -τα μοτίβα συμπεριφοράς που είναι αποδεκτά για του ανθρώπους που έχουν διαφορετικές λειτουργίες μέσα στην ομάδα.

Τυπικά τα πρώτα μαθήματα, για τις προσδοκίες της κοινωνίας από αυτά, τα παίρνουν στην οικογένεια, αφού οι γονείς τους διδάσκουν για την προσωπική υγιεινή, τους τρόπους καλής διατροφής, τους κανόνες ευγενείας στις διαπροσωπικές σχέσεις (π.χ. «ευχαριστώ – παρακαλώ»). Όμως και το σχολείο περιμένει από το παιδί και ενθαρρύνει συμπεριφορές όπως:

- Να ακολουθεί τους κανόνες του σχολείου
- Να φέρεται με συνεπή τρόπο
- Να δείχνει σεβασμό στις φιγούρες κύρους
- Να ελέγχει τις παρορμήσεις
- Να ακολουθεί οδηγίες
- Να δουλεύει ανεξάρτητα
- Να τελειώνει τις εργασίες που του δόθηκαν
- Να βοηθά - συνεργάζεται με τους συμμαθητές
- Να αγωνίζεται για την ακαδημαϊκή πρόοδο
- Να καθυστερεί την ικανοποίηση των άμεσων αναγκών του και των επιθυμιών του για να κατακτήσει τους μακροπρόθεσμους στόχους

Όταν οι συμπεριφορές που αναμένονται από τους μαθητές του σχολείου διαφέρουν από αυτές που αναμένονται από το σπίτι, το παιδί ίσως πάθει σύγχυση και γίνει αντιπαραγωγικό ή και αντιδραστικό. Αυτό σημαίνει ότι βιώνει ένα «Πολιτισμικό Σοκ» όταν πρωτοέρχεται στο σχολείο...

Ως εκπαιδευτικοί, τονίζουμε – ενθαρρύνουμε τους μαθητές μας να έχουν τις συμπεριφορές που είναι σημαντικές για την μελλοντική επιτυχία στο σχολείο όπως να ακολουθούν τους κανόνες, να ακούνε τις οδηγίες και να δουλεύουν ανεξάρτητα. ...

Οι σχέσεις με τους συνομηλίκους (φίλους και συμμαθητές) είναι ένας πολύ ισχυρός παράγοντας κοινωνικοποίησης. Αυτές -και ιδιαίτερα οι φιλίες- δίνουν στο παιδί τρία σημαντικά στοιχεία για την ανάπτυξη του: Συναισθηματική Στήριξη, Πληροφόρηση για τους αποδεκτούς τρόπους συμπεριφοράς και τις αξίες και μία «αρένα» για την ανάπτυξη των κοινωνικών δεξιοτήτων.

Ανάπτυξη Κοινωνικών Δεξιοτήτων*

Οι κοινωνικές δεξιότητες είναι «αυτά τα πράγματα» που κάνουμε όταν αλληλεπιδρούμε αποτελεσματικά με τους άλλους ανθρώπους (το ότι συνεργαζόμαστε, το ότι μοιραζόμαστε, το ότι δείχνουμε ευγένεια, το ότι ξεκινάμε συζητήσεις κλπ.). Κάποιες κοινωνικές δεξιότητες στοχεύουν στο να ωφεληθεί κάποιος άλλος περισσότερο απ' ό,τι εμείς οι ίδιοι. Τέτοιες (προ-κοινωνικές) συμπεριφορές είναι η βοήθεια, η παρηγοριά και η ενσυναίσθηση για τα συναισθήματα κάποιου άλλου.

Τα σχολεία κι οι τάξεις είναι πολύπλοκα κοινωνικά σχήματα μέσα στα οποία μας δίνεται ο ιδανικός «χώρος» για να αναπτύξουμε τέτοιες συμπεριφορές και δεξιότητες.

Πολλοί μαθητές (που παρουσιάζουν κοινωνικά μη αποδεκτές συμπεριφορές) πιθανότατα έχουν άγνοια πόσο αντιπαραγωγικές – κοινωνικά- είναι οι συμπεριφορές τους. Ως εκπαιδευτικοί – και γονείς- μπορούμε να τους βοηθήσουμε να αναπτύξουν θετικές και παραγωγικές διαπροσωπικές σχέσεις. Επιγραμματικά αναφέρονται παρακάτω κάποιες στρατηγικές για την προώθηση προ-κοινωνικών συμπεριφορών και κοινωνικών δεξιοτήτων:

- * Διδάξτε συγκεκριμένες κοινωνικές δεξιότητες, δώστε ευκαιρίες στους μαθητές να τις εφαρμόσουν και ανατροφοδοτήστε τους
- * Κατονομάστε και επαινέστε τις κατάλληλες συμπεριφορές όταν συμβαίνουν
- * Περιγράψτε τα παιδιά ως έχοντα τις επιθυμητές κοινωνικές συμπεριφορές.
- * Διδάξτε στρατηγικές επίλυσης προβλήματος.
- * ...Προγραμματίστε συνεργατικές δράσεις.
- * Ορίστε βασικούς κανόνες για την αποδεκτή συμπεριφορά και ενισχύστε τους στην τάξη.

Έχουν όλοι Φίλους**:

Τα προγράμματα συνεκπαίδευσης παιδιών με και χωρίς ειδικές ανάγκες θα πετύχουν το φιλοσοφικό στόχο της πλήρους ένταξης μόνο όταν δημιουργηθούν ουσιαστικές φιλίες μεταξύ των μαθητών. Όπως επισημαίνει ο Haring (1991), στα σχολεία επιτυγχάνεται συχνά η λειτουργική ένταξη, αφού τα παιδιά με και χωρίς ειδικές ανάγκες μοιράζονται τους ίδιους χώρους και ασχολούνται με τις ίδιες ή παρόμοιες δραστηριότητες – πάρα ταύτα τα παιδιά με ειδικές ανάγκες παραμένουν κοινωνικά απομονωμένα. Κοινωνική Ένταξη σημαίνει πλήρης συμμετοχή στις κοινωνικές συναναστροφές μέσα σε φυσιολογικούς χώρους και κατά τέτοιο τρόπο ώστε οι άνθρωποι που συμμετέχουν να αποτελούν μέρος ενός σταθερού κοινωνικού ιστού....

Πηγές : * Ormrod JE, 2000, Educational Psychology, Merrill Prentice, N.J. pp. 89-94   Μετάφραση Κυριάκος Περβανάς.
** Roll David, 1998, «Συνεκπαίδευση και κοινωνική ένταξη» στο Τάφα Ε. Συνεκπαίδευση ...» σ. 180 -213